

Ако човек реши да посети старинния Анхиало, едва ли ще му бъде достатъчен един ден, за да разгледа всички забележителности и усети романтиката на живописния град. Тъй като нашата разходка наистина беше кратка, избрахме си само два обекта, но пък посещението определено си заслужаваше

Поморие – южен полъх, древна история и вкус на сол

Задушен летен ден. Краткият път от Бургас до Поморие е съпроводен с редуване на дъжд и слънце и тяхното съчетание прави топлината трудно поносима. Указателни табелки ни насочват към първата цел, „скрита“ между лозята в началото на града.

Античната куполна гробница край Поморие е най-голямата, разкривана по българските земи.

Намира се под земния насип на висока могила и представлява оригинална комбинация от типична тракийска гробница и римски мавзолей (хероон) на заможна фамилия от Анхиало. Още на входа на могилата, посетителят разбира, че е попаднал в храм, където витае духът на миналото. Датира от II-III век след Христа и, според учените, в кръглата му като ротонда зала с висок свод са се извършвали религиозни езически обреди. Могилата, под която се крие мавзолеят, е висока 8 метра и е с диаметър 60 метра. Основата ѝ е елипсоидна, върхът е с леко яйцевидна форма и е насочен на север.

Самата гробница се състои от дълъг 22 метра коридор (дромос) и от

просторна кръгла камера с диаметър 11,60 м и височина 5,50 м. Изградена е от камък (типично за траките) и тухли (характерни за римския строеж). В центъра на полуцилиндричния ѝ свод се издига куха колона с диаметър 3,30 м. Тя се разширява нагоре и се слива с външната стена, напомняйки така на гигантска гъба. От вътрешната стена на централната куха колона в хероона някога е имало вита каменна стълба, която е отвеждала към повърхността на могилата. По околоръстната стена на ротондата има пет ниши, в които са били поставяни урните на покойниците. Предполага се, че навремето стените са били изрисувани, но днес посетителите могат да видят само следи от зелена мазилка.

Внушителна по размери, изградена от камък и тухли, с уникален гъбообразен купол – поморийската гробница е единствена по рода си на Балканския полуостров.

Архитектурната идея и градежът ѝ и до днес впечатляват с прецизността си изпълнение. Първите скици, чертежи и публикации, които запознават цялата световна общественост с този интересен паметник, са на братята Карел и Херман Шкорпил. Чешките археолози посещават Анхи-

ало, за да описват тукашните старини – паметници, мраморни колони, надписи на старогръцки и на латински език. Сред местните хора храмът е добил популярност като „кухата могила“, защото гробницата е била старателно покрита с пръст, както при траките. Според преданието, на това място имало чифлик. Там двама овчари, докато пасели овцете си, пробили отвор над могилата и влезли вътре.

През 1958 – 1959 г. започват възстановителните работи по сградата, придружени с частични разкопки, но никъде не са намерени останки от погребения и саркофази. Именно този факт оформя една от хипотезите на учените – че комплексът представлява храм със свещен двор. Предполага го още големината на залата, присъствието на кухата колона в средата и вероятният олтар-огнище в нея, както и ефектите от осветяването през отвора на кухата колона в ротондата.

Поморийската гробница е обявена за архитектурно-строителен паметник през 1965 г. Странно е, но членовете на нашата малка групичка бяха единствените ѝ посетители в този летен ден, липсваше и екскурзовод, а младежът, продаващ входните

Земният насип на високата могила

Дългият коридор (дромос)

„Бялото злато“ – начин на препитание

Автентични соларски съоръжения

Солниците и „анхиалската технология“

билети не успя да отговори на нито един от въпросите ми. Жалко, защото това е уникален културен паметник, който си заслужава да бъде видян!

Пътят ни продължава към поморийските солници и когато виждаме хора, черни от главата до петите, разбираме, че се движим в правилната посока. Лечебната поморийска кал привлича всички, които искат да укрепят здравето си с този дар на природата, а находището е използвано от векове за оздравителни процедури. Поморийското езеро, представляващо една уникална екосистема, е обявено за защитена местност през 2001 г. Езерото е известно с неповторимата си флора и фауна, която може да се наблюдава от посетителите.

Стигаме до

Музея на солта – единствен по рода си не само у нас, но и в цяла Източна Европа.

Надсловът: „За солта, родена от целувката на слънцето и земята“, придава поетичност и насочва към древните корени на солдобиването по тези места. Музеят е тържествено открит на 7 септември 2002 г. и оттогава досега не спира да набира популярност сред туристите, дошли на почивка в Поморие. Намира се в района на стария град, на тясната ивица между Поморийското езеро и солниците и е изцяло посветен на производството на сол чрез слънчево изпарение на морската вода. Този начин на обработка е бил използван още в дълбока древност и е известен като „Древна анхиалска технология“. Археологически находки свидетелстват, че по тези земи са съществували солници още през V век пр.н.е. Солта се превърнала в начин на препитание, а технологията се предавала от поколение на поколение. До 30-те години на XX век Поморие остава единственият център в България,

където се добива морска сол. В миналото хората ценели изключително много качествата на солта. Тя дори е служила като разменна монета, когато още не са съществували парите. Била е прочута като „бяло злато“, тъй като имала особено висока стойност, защото се намирала рядко, а добиването и ставало много трудно.

Музеят на солта се състои от малка музейна сграда и близо 25 декара действащи солници, където се добива от „бялото злато“ и до наши дни. Солниците са съвкупност от голям брой водни басейни, разделени помежду си с големи дървено-насипни диги. Уникалното е, че посетителите имат възможността да видят на живо как протичат всички технологични процеси и да се докоснат до древните традиции на местните жители. Музеят представя древната анхиалска технология за производство на морска сол. Разполага с уникална колекция от снимки от началото на миналия век, проследяваща развитието на солдобива в района, стари топографски карти, макети и автентични соларски съоръжения и инструменти. Интересни видеофилми могат да се видят с помощта на съвременни аудио-визуални средства. На посетителите се предлагат модерни продукти с морска луга, произведени по разработка на Българската академия на науките – е, купихме си и ние по нещо за определени болестки, пък ще видим...

Увлечени от интересната разходка, не усетихме как е станало време за обяд, а няма по-добър избор от похапване в ресторантче на брега и с гледка към лазурните води на родното море!

Сбогуваме се с Поморие с обещанието да се върнем пак – чакат ни резерватът „Старите поморийски къщи“, манастирът „Св. Георги Победоносец“, църквата „Св. Преображение Господне“, фарът на Поморие... ♦